

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3—
pololetna . . . „ 1:50
četrtna . . . „ 0:75
Posam. šte. „ 0:10

Štev. 29. V LJUBLJANI, dne 18. junija 1909. Leto IV.

Liberalni delavski osrečevalci.

Naši slovenski liberalci so v resnici pravi učenci tistega Darvina, ki kakor znano, uči, da izhaja človek od opice. A ne samo učenci. Ravna jo res liki opice. Posnemajo in delajo, kar so še nedavno grozno obsojali. Kako prezirljivo, zaničljivo in tudi ostudno so bile pred leti o gospodarskih zadrugah. In stara dvorana starega ljubljanskega strelišča, kjer je še nedavno zboroval kranjski deželni sabor, je odmevala silovitih napadov slovenskih liberalnih deželnih poslancev na ljudske gospodarske zadrughe, tudi delavska konsumna društva so bila napadana. Zdaj, ko je komaj preteklo nekaj let, so pa že liki prave opice sami pričeli snovati gospodarske zadrughe in obetajo tudi konsumna društva.

Kako so vihali nosove čez delavske organizacije, naj so že bile naše ali pa rdeče. Naj smo že štrajkali mi, ali pa rdeči, golida gnojnice na ubogo štrajkujoče delavstvo je bila gotova stvar. Uboge tobačne delavke so bile psovane zaradi svoje organizacijske zavednosti nešteto krat.

Zdaj pa liberalci sami snujejo liberalno delavsko organizacijo. Celo štrajkajo. Splošna in enaka volivna pravica je tudi v tem oziru prisilila liberalce, da s silo spravljajo v svoja društva tisto delavstvo, ki je zabito dovoli, da hlapčuje liberalnim škricem in pa, ki je odvisno od liberalnih delodajalcev.

Vodi liberalno delavsko organizacijo liberalni občinski svetnik in liberalni deželni po-

slanec dr. Oražen. O njem trde, da je bil že soc. demokrat, a ko se je bogato oženil, se je seveda prelevil kot tvorničar in izdelovalec Auerjevega piva v liberalca. Da bo lažje prodajal svoje pivo, je, kar je v Ljubljani javna tajnost, vprizoril septemberske demonstracije samo zato, da napravi vodo za svoje slabo, neokusno pivo. Kakor znano, mu od takrat naprej vse pravi dr. krvava manšeta.

Mož se je postavil tudi na čelo takozvane liberalne delavske organizacije. Rad dela na to, da se pošiljajo prošnje raznih kategorij magistratnih uslužbencev na rotovž, kjer jim potem dovolijo drobtinice, da jih lahko dr. krvava manšeta potem farba, koliko da je storil za nje. A veliki nekdanji soc. demokrat, sedanja liberalna krvava manšeta ni nikakor tako prijazna in dober z lastnim delavstvom, kakršne se kaže drugim delavcem. Svojim delavcem ne privošči dobrih plač. Niti vrejenega delavnika reveži nimajo. Garati morajo noč in dan. Spati pa v takih luknjah, da bi jih morala prav za prav magistratna zdravstvena oblast prepovedati, a pri liberalni krvavi manšeti mestni fizik dr. Krajec seveda zatisne obe očesi, češ, saj je njegov prijatelj krvava manšeta imun, saj sme zato delati, kar hoče. Nedavno je pa imel dr. Oražen še neko drugo smolo. Obolel je namreč njegov predelavec. Dr. Oražen je zdravnik, zato je pa vrgel obolelega predelavca na cesto. Revež je bil v taki bedi, da se je usmrtil.

Tak je liberalni glavni delavski osrečevalatelj. Zapisali smo to, da zna delavstvo pravilno ceniti novodobne liberalne delavske osrečevalce.

Krvoses kapitalizem.

Trst. N. B. Svobodomiselna struja, ki hoče dandanes vse podse potegniti, zaklela se je tudi proti našemu stanu in tudi nas hoče za seboj potegniti. Čudili bi se, kje pač morajo nekatera dekleta toliko moči jemati, da bi se mogle zoperstavljati enakim slučajem, kakor je tale: neka deklica pripoveduje iz svoje službe: — neverjetno ali resnično. Njena gospodinja je katoličanka (vsaj v krstni knjigi) pa pravi da svete maše poprej ni bilo, isto so ustanovili ljudje sa-

mi, zato ker duhovnik ne more drugače deklet dobiti, da bi si jih ogledal, kakor da se napravi in gre pred oltar, da ga tudi one vidijo, ker je nemogoče, da bi duhovnik živel brez žensk. V ta namen baje hodijo tudi duhovniki na počitnice, da obiskujejo svoje žene in otroke. Dotična govori še marsikaj drugega, kar se tu ne spodobi napisati. Kakšno mržnjo ima nasproti vsemu, kar diši katoliško, sledi s tega, da služkinja tudi ob nedeljah ne sme poprej k sveti maši, dokler ni doma vse v redu, gospa poišče tudi nepotrebnega dela, tako da če se deklica še bolj trudi, da bi svoje delo storila, vendar je mnogokrat že prepozno za v cerkev. Vstati mora zjutraj ob 5. uri in pred polnočjo ne more k počitku, poleg tega mora še stradati, popoldansko južno si mora sama kupovati. Zadnjič je morala par tednov poleg nje, da ja ne bi kakšne minute počivala, roke imela je po trikrat žuljave in razgnojene, ker je bila tudi drugače telesno popolno utrujena, potožila je svoji gospe, da se ne more več pokonci držati od trudnosti; gospa pa ji je odgovorila: »Kaj ne, vam se le dopade v cerkvi sedeti in duhovnika gledati.« Kar je pa še najostudnejše, je to, da ji je obljubila, da jo pelje v zloglasno hišo, kjer ji bo vse razkazala, kako je tam. Enako je storila s služkinjo, ki je bila pred sedanjostjo pri njej. Dotična nesrečnica prizna sedaj, da je prišla s 16. leti popolno nedolžna v Trst k tej gospe v službo. Govorila ji je enako kakor je zgoraj navedeno; vodila jo je v zloglasno hišo, dovajala je zapeljivce itd., tako postala je poprej nedolžno deklico večkrat zaporedoma nezakonska mati. Najbolje bi bilo, imena takih gospodarjev obelodaniti, a naj jih zamolčimo; iz gotovih vzrokov hočemo si jih pa v naš društveni zapisnik zabeležiti, da se bo mogla vsaka deklica, ki drugo službo išče, bodisi če tudi pride iz tujine, informirati, kakšno službo naj si izbere ali pusti. Ravno v tem oziru so nam potrebne po raznih krajih strokovne organizacije in tesne zveze med njimi.

Trbovlje. Vam poročamo, da so v našem vzhodnem okraju delavske razmere zelo neugodne, pač bi bilo dobro, da bi se c. kr. rudniški urad našega gospoda inženierja Wegnerja nekoliko od bližje ogledal. Sploh se ne ve, ali ima še čez gosp. Wegnerja kak gospod kako komando, ali pa popolnoma po svoji volji jame

I. Česnik:

Študent Lakota.

Malo takih ljudi sem srečal na življenja poti kot je bil študent Lakota. Dolg, suh, bledih lic, globokih oči, ki so gledale vedno zamišljeno v svet, kodravi lasje so mu padali po vratu. Bil je vitek in to ga je delalo posebno prikupljivega, dasi je bil včasih njegov izraz v obrazu oduren in zopern. Najbolj zanimivo je bilo pri našem junaku pač to, da je bil neprestano zaljubljen. Rodila so ga topla goriška brda, zato se ne moremo temu čuditi. Nadarjen ni bil preveč, a dozdeval si je mnogo. Držal je tudi mnogo na svojo literarno čast. Že v drugi šoli je spisal dolg roman o razbojnikih in ciganih. Vplivale so takrat mogočno nanj ameriške povesti. Zlagati je pričel tudi pesmice, a verzi so bili šepavi in spraviti jih ni mogel v noben list. V oblasti ni imel niti jezika, zato je bila njegova poezija klavrna in smešna. Resni ljudje so prorokovali slabo bodočnost njegovi muzi. A s tem se študent Lakota ni dal ugnati v kozji rog. Poezija mu je obilo hasnila pri za-

ljubljenih pismih. Zadovoljen pa le ni bil in večkrat je zabavljal čez urednike in klet v laškem stilu.

Zdaj vam pa hočem naštet i in opisati njegove junaške in zaslužne čine. Za voditelja katke stranke ni bil ustvarjen, čeprav je bil zdajin zdaj podjeten in žilav. Zato si tudi ni mogel v šoli pridobiti posebnega ugleda. Rojen je bil za Don Juana in krog njegovih prijateljev je bil ozek, dasi je nosil ščipalnik in literarno kravato, kar je imponiralo vsem puhlim in tuhtam tudi nepuhlim glavam.

Spomladi je bilo. Ljubljansko polje je bilo vse v cvetju in zelenju, lahni vetrovi so veli čez barje in Posavje in v naravi je bilo polno življenja. Tudi na ljubljanskem Gradu je vladala živahnost. Otroci so lovili metulje, pestunje so plele špice in nogavice ter se pogovarjale o nedeljskih izprehodih v Šiško in pod Tivoli, študentje so bili kozo in igrali »žandarje in ravbarje«, le štirje so sedeli na robu gozda in gledali na Kamniške planine ter se živahno razgovarjali med seboj. Bili so drugošolci, in med njimi je imel prvo besedo Lakota. Snovali so

»pipčarski klub«. Vsakdo, ki pripada klubu, mora nositi vedno s seboj pipec, vsak trenotek ga lahko njegov tovariš vpraša po njem. Če ga nima, mora plačati 10 vinarjev kazni. Tako so sklenili mladi junaki in izvolili za načelnika Lakoto. Vsi prispevki se zbero koncem leta in dajo »Družbi sv. Cirila in Metoda«. Z vso dušo se je posvetil Lakota temu narodnemu delu, pridobil veliko članov in shranil v šparovec, ki ga je nalašč za to kupil, že precej denarja.

Zgodilo se je pa tiste dni, da se je drugošolec Lakota zaljubil, prav resno se je zaljubil, kot bi bil star dvajset let in bi imel že maturo. Na Prule je hodil zvečer s sošolcem Kajdižem in tam je srečal lepo deklico Miciko. Petnajst let je bila znabiti stara ali še ne in v obrtno šolo je hodila. Hodil je za njo tri večere; četrty večer se je pa okorajžil in jo pozdravil. Tako sta se spoznala in sestajala vsak večer, če ni bilo slabega vremena. Ljubljana je šumela svojo lahno pesem, ptiči so peli po vrtovih in otroci so se lovili ob obrežju. To so bili za Lakoto prijetni dnevi in tedaj je tudi postal pesnik. Čital je zlasti rad Gregorčiča. Ko je prišel do odlom-

pokončuje; da pač, ker je Nemec, pa lahko dela, kar hoče, vendar se sliši, ako bo tako naprejšlo, se pri nas v teku dveh let v 24 urah niti toliko premoga ne bo na dan spravilo, kar bi si g. Wegner enkrat kavo skuhal. Prav ne vemo, ali so upravitelji trboveljske družbe toliko zaslepljeni, da niti na Wegnerjevih ne spoznajo, kako hitro jim Wegner njih jama pokončuje; seve, ker je Nemec in prijatelj gospoda ravnatelja, potem brez vse skrbi to dela. Ko je bil njegov prednik inženier Lapornik, je bilo vse drugače; on je bil priden in skrben gospod, vendar ker je bil Slovenec, je mogel oditi v Kočevje med Nemce, in je pokazal človekoljubje delavcem. On ni nikdar zmerjal kakega delavca, ako je bilo treba pri kakem delu kaj vzdigniti, je tudi on pomagal, akoravno je bil inženier. Pri vsem tem si je nakopal bolezen in navsezadnje ga je ravnateljstvo za nesposobnega spoznalo in je bil prestavljen med Nemce; gospod Lapornik bi bil še mnogo premoga prihranil. Wegner ga pa pusti v jami zgoreti. Ta gospod ne škoduje samo družbi, ampak tudi delavcem; v kratkem ne bo več varno v jamo iti. Tudi ima gospod Wegner navado, stare delavce in paznike na cesto spravljati. Pred kratkim je nekaj delavk brez vsega vzroka hotel odstraniti, češ, zdaj vas ne maram več, lahko greste kam drugam, vendar so se delavke na pravem mestu zglasile; tako dela tudi s pazniki. Ako mu mož ni po volji, reče: Sedaj pa vas več ne maram, in ako paznik prosi, naj bi se prestavil na drugi revir, tega on ne dovoli, ampak v penzijo ali pa na cesto, in na ta način dvema paznikoma drugega ne preostaja kakor penzija. Na taka in enaka mesta se potem druge mlade osebe nastavljajo. Tudi moramo nesramnost Wegnerja omeniti, da je neki paznik v sv. Barbari bolan bil in mu zavoljo tega ni hotel 2 K šenkila izročiti, ki ga vsakemu zajbrovcu pristoja, akoravno je bolan, mi delavci to dobro vemo. Naj pa on požene po grlu, ako jih svojim podložnim ne privošči. Radovedni smo, kdaj bo vsega tega konec. Več prihodnjič; on drugim pot kaže, pa bo sam po njem odšel.

Iz Strašic pri Gorici. Predilna tovarna Ritmajer v Strašicah in Podgorska Leykam-Josefthal so se zvezale, in sicer v tem oziru, da kdor dela v podgorski papirnici, ga ne vzame predilna tovarna, in nasprotno pa podgorska ne. Tako na ta način se je baže več od njih spodilo in to je javna govorica delavcev v obeh tovarnah. Je-li tak kompromis dovoljen, ne vemo? Prosimo pojasnila, gospod urednik, potem bomo še več govorili o tem. — Delavec.

Z lastnimi močmi.

Iz Podgore pri Gorici. Štrajk podgorskih ognjegascv končan (za delavce). Najbolj natančno o tem je pisala »Naša Moč«, katera je brez dvoma velika vplivala na ravnatelja in tozadevne. Teden pred sv. Rešnjim Telesom je podgorski ravnatelj zopet sklical po načelniku vajo; ob določeni uri so bili vsi v shrambenih prostorih. Ali nobeden ni hotel prijeti za orodje. Ko pride ravnatelj, so se začeli pogajati o vseh stavljenih točkah, katere je »Moč« pisala. Ravnatelj jim je o vseh točkah obljubil, glede ognjegasne obleke je še posebej omenil, da on ni vedel kako da so imeli pogoje pri ustanovitvi itd., tako tudi glede zavarovanja proti telesni poškodbi pri vajah, ravno tako tudi glede plače pri vajah. Orodje se večina popravi in novo naredi. Tako se je sporazumno doseglo, kar

smo zahtevali, čeravno je večina na naši strani, ali v takih slučajih moramo biti neločeni. Na govorice, katere so razširjene med ognjegasci in tudi med njimi, to je bilo le za tačas, da je ravnatelj s tovarniškimi ognjegasci pokazal se javnosti ob priliki procesije sv. Rešnjega Telesa, odgovarjamo mi in pribijemo sledeče: Mi itak dobimo in zopetno zahtevamo pisano pogodbo glede dobljenih zahtev, in s tem bodi končana ta afera. Ako se pa kaj izpreobrne, kar bomo pazno zasledovali, boš pa, draga »Naša Moč«, zopet nam odstopila prostorček? Delavci, posebno ognjegasci, vi, ki ste poznali, kaj se doseže vse, ako smo združeni, oklenite se trdno »Naše Moči«, naročajte si jo, da si bomo tako lahko združeni ostali tudi v bodoče.

Odbor »Šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani« je v svoji zadnji seji sklenil, da se društvo udeleži slavnosti otvoritve društvenega doma v Mekinjah, ki bo v nedeljo, dne 20. junija t. l. Odbor želi, da se cenjeni društveniki te slavnosti v prav obilnem številu udeležijo. Sestanek društvenikov je v nedeljo ob pol 7. uri zjutraj v društvenem prostoru, odkoder gremo skupno na kolodvor v Šiško. Odbor prosi nadalje vse člane in članice, ki imajo veselje do petja, naj se pridružijo društvenemu pevskemu zboru. Pevske vaje so dvakrat na teden. Odbor prosi, da bi tisti člani in članice, ki imajo kake knjige, jih blagovolili darovati v društveno knjižnico. Društvo prav lepo napreduje, treba je društvu dobre in velike knjižnice, da bo moglo uspešno vršiti nalogo, ki je v društvenih pravilih. Pa tudi druge prijatelje društva prosimo za dobre knjige. Društveni prostori so na sv. Petra cesti št. 101, nasproti cerkve sv. Petra v Podbojevi hiši, I. nadstropje.

Vun z našimi pravicami!

Idrija. Poročati moramo, da se je za nas davkoplačevalce zopet nekaj prav važnega sklenilo 9. junija v občinski seji, namreč da naj se prezida hiša št. 509 po načrtih, kakor se je bilo že lani pričelo, in sicer naj se prične z delom, kadar bodo vsi pogoji gotovi; in s tem bodo splošno ustregli, da bo prišel tudi delavec do izobrazbe itd. Ali pa je res temu tako? Nedavno se je izrazil nek liberallec, češ, kadar bo čitalnica izvršena, potem ne bo hodil rudar v to poslopje, ampak edino le mi, ki imamo lahke čevljičke, rudar pa s podkovanimi čevlji ne bo hodil. No, mi nimamo nič proti temu, še privoščimo jim; ampak da bi se to težko breme na nas davkoplačevalce presedlalo, zoper to moramo odločno protestirati; in zato je Ivan Kavčič na isti seji povedal, kakšnega mnenja da je S. L. S., da smo vedno proti temu, da bi občina zidala čitalnico. Deželni poslanec Gangl je že večkrat korajžno povedal na kakšnem shodu od tistega klerikalnega zmaja, ki je bil vedno velika ovira napredku, svobodi itd., tako je svojim ovčicam povedal, spozabil se je pa vedno povedati, kako S. L. S. po deželi širi in ustanavlja društva in da imajo že veliko takih društev že svoj dom, brez da bi davkoplačevalci bili kaj prizadeti; tudi pri nas je že precej časa liberalizem kazal svojo naprednost in izobrazbo, toda uvideli so, da so potrebni enega lokala, kjer bi se shajali v lahkih čevljičkih in po svoje zabavali, toda kje pa denar? V kasi ni nič, na puf tudi ne kaže. Dobro, v občini imamo besedo, davkoplačevalec s podkovanimi čevlji bo pa plačal, in tako pridemo do svojega lokala. Res mislijo naši liberalci na vsak način po tej poti priti do svojega

lokala, toda grozdje je še zaenkrat prekislo in zato se lahko obrišejo pod nos.

Predilna tovarna Ritmajer v Strašicah. Zadnji dopis je vzbudil med delavci dosti govorjenja. Pritožb vedno več. Hočemo pa, da se to, kar smo že pisali, odpravi in preuredi. Delavke še vedno delajo do 7. ure zvečer. Kje je obrtni nadzornik, da tega ne vidi. Mi ne bomo mirovali poprej, da ne dosežemo. — Delavec.

Tobačno delavstvo.

Kaj pa Alland? Pred meseci že je prosilo več bolnih delavk, naj bi jih poslali v Alland. A dasi je preteklo že precej vode po Savi v Črno morje, prošnje le še niso rešene. Pa ne, da čakajo poročevalci glavne direktije zimskega dejembra, da rešijo prošnje.

Zveza krščanskega tobačnega delavstva Nemčije je imela minole praznike svoj tretji glavni občni zbor. Število članov je 5400 in se je vsled gospodarske krize zadnjih dveh let nekoliko zmanjšalo. Vendar se je premoženje društva zvišalo od 50.000 na 57.000 mark, kar je lep dokaz znane poštvalnosti krščanskega tobačnega delavstva.

Izguba milijonov pri nakupu tobaka za avstrijsko režijo. Izvajanja krščansko-socialnega poslanca Walcherja o zgrešeni metodi avstrijske tobačne režije pri nakupu tobaka so našla veliko zanimanje v krogih amsterdamskih tobačnih trgovcev. Na eni strani vlada velik strah, kajti gotovi gospodje se bojijo, da izgube masten zaslužek, ki jim je brez vsakega truda polnil žepe z milijoni. Na drugi strani se pa zopet smehljaje vprašujejo, če se je vendar enkrat našla oseba, ki naj bi posvetila v skrivnostni nakup c. kr. tobaka. Popolnoma neumljivo je, kako da je moglo vladati pri tej stvari tako očitno sleparstvo, ne da bi v parlamentu kdo spregovoril besedo o teh milijonskih zneskih. Tekom desetletji že preskrbuje za Avstrijo tobak amsterdamska tvrdka Van der Brögen. Pri tej tvrdki se nakupijo cele množice Java-, Sumatra- in Borneo-tobaka, iz katerega se izdelava okroglo 70 odstotkov vseh avstrijskih cigar. G. Van der Brögen pa nima sam niti tobaka niti tobačnih nasadov, ampak je imel srečo pred več leti stopiti v prijetne odnose z avstrijsko režijsko upravo, pri čemur je baže glavna »žlahta« imela glavno vlogo. Imenovani gospod je v Amsterdamu »organiziral« avstrijsko nakupovalno trgovino, jo nekaj let »vodil«, nato pa odjadril v svet. Kje in kako je tekom let čas prebil, o tem le lahko ugibamo. Toda v Amsterdamu stoji »Van der Brögenova trgovska hiša«, kjer se vsako leto se menjajoča nakupna komisija imenitno pogosti. Pri teh gostijah pa ni nikoli navzoč g. Van der Brögen, ampak vsa njegova »naročila« preskrbi gosp. Schmidt, čistokrvni žid. Avstro-ogrski generalni konzul v Amsterdamu je seveda iz »vi-težkega rodu« Madjarov g. Mischke von Magyar Lsesztve, kateremu je srčno vseeno, koliko milijonov vsako leto avstrijska režija pri tobačni kupčiji izgubi. On pusti avstrijsko nakupno komisijo po svojih uradnikih uljudno sprejeti in jo v Van der Bröggovo hišo peljati. Potem pa dobijo ti gospodje od posameznih tamošnjih tvrdk povabila in ko so proučili celo »tobačno trgovino«, zapustijo Amsterdam s prepričanjem, da so preživeli tam nekaj prijetnih tednov. Seveda znajo mnogo povedati o dobrih pijačah in jedilih ter o uljudnih tobačnih amsterdamskih trgovcih. Kako se pa za nas tobak kupuje? Sila priprosto. Režijska uprava na Dunaju določi, kateri dan se bo nakupilo

ka »Biser«, se je čutil poklicanega, da odlomek izpopolni. Tuhtal je in tuhtal in varil ter koval verze. Kakšno mešanico je skuhal, mi ni znano.

Lepa Micika se je pa rada lepoticila. Prstan ji je neizrečeno prirastel k srcu in prosila je Lakoto, naj ji kupi lepo, zlato stvarco. Tedaj je zmagala ljubezen do Micike ljubezen do »pipčarskega kluba« in »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Kupil ji je prstan za nabrani denar. Konec leta je bilo treba položiti račun, in Lakota je izgubil denar. Tako se je »nehal« pipčarski klub. Njegova zgodovina je žalostna in prepletena z ljubezenskimi spomini.

A ljubezen se je kmalu razdrla, dasi je bila resna kot ljubezen izkušenega moža. Micika se je naveličala Lakote in njegovega govorjenja, njegovih pisem, pustih in dolgočasnih, dasi so bili polni ptičjega petja in cvetočih rož. Lakota je to opazil, in v tretji šoli svečana meseca se je razdrla prva ljubezen. Micka je hodila po mestnem logu z mladim fantom, ki je nosil pod nosom že nekaj brk. To je videl Kajdiž, zvesti prijatelj Lakote. Pisal je takoj Lakota žalostno in ostro pismo, dobil je posmehljiv odgovor.

Čakal je par tednov, potem je pozabil na rano, a popolnoma ne do četrte šole. V četrth šoli je bil hudo bolan. Cel mesec je ležal. In ko je ozdravel, je ostal stari grešnik, Don Juan z dušo in telesom. Zaljublil se je že predpustom. Njegov ideal je stanoval v Kurji vasi in je hodil v pripravnico. Koliko večerov je izgubil z neplodnim postopanjem in govoričenjem. Pomagati mu ni bilo. Toliko še vem o tej zgodbi, da se mu je tudi preparantka izneverila. Žaloval pa za njo ni prav nič več.

Tako je prišla peta šola, o kateri pravijo, da ima največ zaljublencev. Petošolska ljubezen je znana širom sveta. Tudi za Lakoto je prinesla nekaj posebnega. V Florijanski ulici je stanovalo mlado, dobro dekletce, mično in pobožno, a malce blede, kar ga je delalo še bolj interesantnega. Ime mu je bilo Milka. To je bila Lakotova tretja ljubezen, globoka in resnična. Tedaj je tudi Lakota zložil par lepih pesmic in napisal prvo novelo, ki pa ni zagledala belega dne. Govoril je o bolnem dekletu, ki polagoma umira. Kot slutnja je vstala morda v njegovi duši o bodoči nesreči. Med počitnicami je res

umrla Milka. Mogoče še ni bilo za študenta nesrečnejših dni, kot so bili tisti za Lakoto. Precej dolgo je ni mogel pozabiti. Med tem je začel resno misliti na literaturo. Delal je za ustanovitev literarnega kluba in lista. In posrečilo se mu je spraviti skupaj nekaj ljudi. Pisali so, brali, kritikovali in se večkrat skoro stepli. Izdali so štiri številke tistega lista »Zvezda«. Kot zvezda naj bi zasvetil na polju slovenske beletristike. A bil je le utrinek, ki pada med gore in ugasne za vedno. A literature Lakota ni pustil in v osmi šoli se mu je zazdelo, da potrebuje nove ljubezni za delo. Začel je hoditi po Glavnem trgu in »v klobaso«. Par sošolcev je imel vedno s seboj in zdelo se mu je to zelo imenitno, on v sredi spoštovan in odlikovan, drugi ob strani. Zaljublil se je v Angelo, malo, nežno dekle. A pustil jo je kmalu. In uganjal je pustolovstva dalje. Vsa resnost je izginila od njega, na namen življenja je pozabil. Tako je prebil osmo šolo in maturo. Literatura ga je pustila, ker on ni hotel nje. Danes je nekje rejen uradnik. Če se je poboljšal, dvomim.

gotovo število vrst tobaka. To pa zve tvrdka Van der Brögggen že več mesecev naprej! To mora g. Schmidt potom okrožnice naznaniti »avstrijskemu okrožju«, t. j. gotovemu številu tobačnih trgovcev, od katerih naš »erar« jemlje blago. To »okrožje« priredi na borzi »avstrijske tržne dneve«, pri katerih se prinese na trg določena množina tobaka najslabše kakovosti. Tobaki baroni so se pa seveda že popreje dogovorili o cenah. Nato pa prevzame v navzočnosti šefa avstrijske nakupne komisije zastopnik tvrdke Van der Brögggen za Avstrijo določeno množino tobaka po cenah, pri katerih je blago s stotisoči preplačano. Nato napravi o kupčiji g. Schmidt zapisnik, ki se podpiše od gori navedenega šefa, od avstro-ogrškega generalnega konzula in od prokurista tvrdke Van der Brögggen. S tem dragocenim papirjem se vrne komisija nazaj na Dunaj in »kšeft« je končan. Kako pa naj se temu zlu odpomore? V prvi vrsti se mora odstraniti monopol Van der Brögggen. Avstrija vendar ni uvedla monopola zato, da bi z milijoni sitila žrela judovsko-holandskih špekulantov. Potem je pa tudi komisija iz trgovsko »sposobnih« avstrijskih birokratov popolnoma odveč. Če se hoče na trgu kupovati, se vendar ne sme že več mesecev naprej trgovcev obvestiti, koliko in kakšnega blaga se želi nakupiti. Poleg tega pa naj se tudi v to določijo možje, ki znajo trgovati in bi le v ugodnem slučaju nakupili blago. Toda pri naši režiji se na kaj takega niti misliti ne sme. Zato pa naj se uvede sistem razpisa ponudb. Gotovo bodo iz Manile, Brazilije in Kube z veseljem pošiljali lepe vzorce in ponudbe. S tem pa bo dobila Avstrija tudi prekmorske trgovske zveze. Amsterdamska tobačna borza pa ne nudi nam ničesar, zlasti ne naši izvozni industriji. Nasprotno bo pa slednja gotovo kmalu dobila vhod v imenovane prekmorske dežele, zlasti če bodo tudi oni od nas kaj imeli. Tukaj se nudi gospodu trgovinskemu ministru polje, ki potrebuje korenitega zboljšanja obstoječih razmer.

Prometna zveza.

Za mesec junij je vplačati mrtvaščino za sledeče smrtne slučaje: 1. Katarina Hüchel, Dunaj. — 2. Marija Koman, Beljak. — 3. Rudolf Sperl, Hütteldorf. — 4. Ivan Wauckura, Opava. — 5. Franc Schadek, Stockerau. — 6. Robert Scholz, Leobersdorf. — 7. Lenard Edenstrasser. — 8. Karl Kutschera, Dunaj. — 9. Marija Decker, Kirchberg. — 10. Monojlo Orlov, Bosanski Brod. — 11. Anton Sterha, Göding. — 12. Karl Pickler, Dunaj. — 13. Marija Spidla, Gänzersdorf. — 14. Ferdinand Weiss, Leobersdorf. — Plačati je torej štiri-najšt smrtnih slučajev po 5 vin., to je 70 vin. Opozarjamo pa vse blagajnike plačilnic in podružnic, da vsem tistim, ki so ta mesec plačali po pet vinarjev več, da se jim pri tem vplačevanju vračunajo.

Krščansko-socialen železničar — mučenik. Beseda mučenik se pač nič čudno ne sliši, ker ako se pomisli, koliko odgovornost in koliko trpe železničarji, jim prav pristoji beseda mučenik. Toda danes mislimo to besedo popolnoma drugače. Mislimo namreč danes na nekoga krščanskega železničarja v Wörglnu kot mučenika in socialne demokrate kot rabeljne. Znano je, da je vsak železničar, ki ne trobi v socialnodemokratičen rog in ne plačuje svojih trdo prisluženih movcev v rdečo bisago, velik revež. Vsak socialni demokrat se obregne nanj, ga zaničuje, denuncira, toži pri višjih in mu sploh povsod dela težave. Zato je treba imeti res mnogo poguma, ako hoče biti krščanski železničar. V službi ga družabno bojkotirajo in če je prvi njegov predstojnik socialni demokrat, ga ta toliko časa sekira in višjimi toži, da ali ubogi delavec sam pusti službo in gre drugam, ali ga pa po vednih socialnodemokratičnih tožbah odpusti iz službe. Socialni demokratje se vedno jeze in kriče proti res delavcem skrajno škodljivim kartelom, a sami med seboj imajo kartel, po katerem ne pripuste v delu nobenega drugega kot svoje lastne somišljenike. Grda je to dvostranska duša socialnih demokratov, posebno še zato, ker je ta socialnodemokratski kartel hujši proti delavcem, kakor pa oni delodajalcev in pa še zato, ker tu zatira delavce delavca, in sicer tako tiransko, da delavec ali obupa in z njim njegova družina, ali pa ga sramotno vržejo na cesto, da strada on in njegova družina. Tako se je zgodilo pred kratkim v Wörglnu z delavcem Haselspergerjem. Sprejet je bil v delo in dodeljen k nalagalcem premoga. A mož je bil bolj bolehen in je prosil, naj ga dajo k lažjemu delu. Oddeljen je bil v skladišče za olje kot pomočnik. Tu pa se pričinja njegovo mučeni-

štvo. Njegov predstojnik, nek Kraus, je kmalu uvidel, da je Haselsperger krščanski socialc, ki noče o socialnih demokratih prav nič slišati. Začel ga je nagovarjati, naj pristopi k socialnim demokratom; a mož je ostal stanovit. Tedaj ga je pa pričel Kraus tožiti višjim, češ, da je Haselsberger nesposoben za delo, da je len itd. Sekiral ga je pa Kraus toliko časa, da je Haselsberger prosil za premestitev k drugemu delu. Mož je bil uslišan, a prišel je z dežja pod kap. Postal je snažilec strojev. V istem času je prišel v Wörgl »ober«-sodrug Rüdig, ki je postal Haselsbergerjev predstojnik. Rüdig, ki je splošno znan kot eden najdivjejših sodrugov, je začel prigovarjati Haselsbergerju, naj stopi v socialnodemokratično organizacijo. A Haselsberger se ni upognil. Rüdig pa je rekel: »Črna psa je treba toliko časa sekirati, da ima dosti.« In po tem geslu je Rüdig tudi delal. Kaj vse je Haselsberger prestal, ni moči povedati, še manj popisati. Rüdig je toliko časa delal, da je bil Haselsberger zopet prestavljen k nalagalcem premoga. Ker pa je bolehen, ne more opravljati te službe, prošnja njegova za drugo delo pa ni bila uslišana, je pustil železnico in šel proč. Tako delajo rdeči blagovestniki! Menda več o tem pisati, bi bilo preveč, vsakdo dobro ve, da kaj takega delati so zmožni le rdeči teroristi in brezsrčneži. Sram jih bodi!

Krščansko-socialni železničarji iz Francije so se minole dni poklonili svetemu očetu. Bilo jih je 800 z 100 zastavami. Zastopali so 125 društev s 44.000 člani. Predsednik romanja, ki se je tudi pred dvema leti poklonil svetemu očetu, je v avdijenci izrazil slednjemu udanost svojih sodrugov, katerih število je danes 600 več navzočih kot zadnjič. Izročil mu je tudi album, v katerem izreka z lastnim podpisom 42.000 organiziranih železničarjev iz Francoske, glavarju svete cerkve popolno udanost. Sveti oče je z začudenjem poslušal govornika in izrekel veselje nad res veselim gibanjem francoskih železničarjev.

Okno v svet.

Delavstvo ne more prenašati neznosnih davkov. Tako vedno vpije naša internacionala. Pri tem pa ne vidi, da ravno ona sama delavca najbolj teži z raznimi davki. Delavec, ki se vpiše v socialdemokratsko organizacijo, mora velik del svoje plače izdati za razne strankine tiskovine, štrajkarske, agitacijske in druge nepotrebne rdeče davke. Gospodje naj najprej sami opustijo te davke in naj za svoje agitatorje preskrbijo kje drugje (n. pr. pri voditeljih in svojih poslancih) mastne plače. Delavstvo pa naj sprevidi in naj ne troši denarja za socialnodemokratske neumnosti!

Smrtna obsodba nad socialisti. Vojno sodišče v Varšavi je obsodilo na smrt dva socialdemokratska delavca, ker sta poizkusila terorizirati policijske funkcionarje. Generalni guverner je obsodbi pritrdil. Tudi v Rusiji so začeli postajati »sodrug« »moderni« in uporabljati čisto njih vredna sredstva v dosego svojih amazanih namenov.

Socialni demokrati — delodajalci. Da delavstvo s socialno demokracijo ni povsod zadovoljno in da bodo rdeči trabanti sami pokopali svojo stranko, dokazuje zopet slučaj, kjer se kaže, kaka mizerija vlada med uslužbenci socialne demokracije. Glasilo socialnodemokratskih tiskarjev poroča, da vladajo v tiskarni holandskega glavnega rdečega glasila »Het Volk« »živinski delodajalci«. Delavstvu se nastavlja na telo socialnodemokratska sesalnica, tako da delavstvo komaj vzdrži na dobro kapitala. — Glasilo pristavlja, da »dolgo se je ta tiranska klika pustila neomejeno nad delavstvom vladati, toda temu izkoriščevanju mora biti konec. — To je par stavkov iz sodbe, katero so javno izrekli rdečkarji nad lastno stranko. — Da, da, gospodje! Delavstvo se ne more živeti od vaših govorov in obljub. Vzdignilo se bo nad vas, ker zanje nič ne storite. Tudi Slovenci vas spoznavajo. V Idriji, kjer dominirate, kot sami priznavate, niste nič naredili za delavca. Nič niste zboljšali njegovega položaja, ampak ste le slepili delavstvo. Toda delavstvo spoznava, dokler se mu ne odprejo oči popolnoma, vas zapusti in se organizira proti vam in proti kapitalu v krščanski organizaciji.

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo »Našo moč«. Čim več naročnikov, tem večji upliv bo imelo Vaše glasilo.

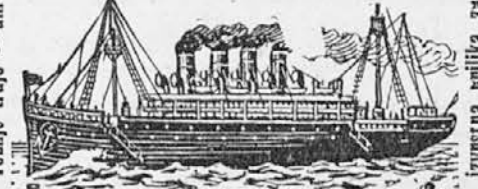
Priporočamo našim rodbinam KOLINSKO CIKORIJO.

Dobroznana deželna lekarna
pri
„Mariji pomagaj“
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1
poleg jubilejnega mostu
Mr. Ph. Milan Leusteka
priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Želznato China-vino, velika steklenica	1:20
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

HAMBURG - AMERIKA - LINIE.

Voznje traje 6 dni
izvrstna prilika za potovanje je in ostanje

z najnovejšimi leta 1905 in 1906 zgrajenimi velikanskimi parniki
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 24.000 ton
25.000 ton torej še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki
Pojasnila daje zastopnik: z 8-12000 tonami 383 26-1
Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ul. št. 28 Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek torek in četrtek v tednu.

A. Lukič Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice
Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert
Ljubljana, Prešernove ulice
priporoča
svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatović
Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklice. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana, Stari trg št. 10
priporoča svojo
trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.
Solidno blago. Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno
dobi vsak človek
v lekarni Trnkóczy zraven
rotovža, lepo tiskano deset
zapovedi za zdravje.
Tudi po pošti se brezplačno
razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645.15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure
zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik
od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne
da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštne-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko
stroko spadajočih naročil, kakor:
povečevanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov,
interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v
največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. de-
želne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki **velikant**:

Kaiserin Auguste Viktoria nosi	25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi
direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo
samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov
po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prel. g. Jos. Černe. prel. g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo iz-
redno veliko zalogo **fournitur**. — Glavno za-
stopstvo za Kranjsko zalogo **strun za nihalne ure**
v vseh dolžinah in debelostih.

Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramo-
fone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Janko Češnik
(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in
moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron
50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot
gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje
prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča
izvrstno marčno pivo v sodčkih in
steklenicah.

Najstarejša svečarska tovarna. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu
zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče

za cerkev, pogrebe in procesije,
voščene zvitke, izborni med-pitanec

koji se dobiva v steklenicah, skaflih in skafih v poljubni
velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča
in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska
modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča.
Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina:
Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:
Martinova cesta 24

Velika zaloga specerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.